

Голові
разової спеціалізованої вченої ради
ДЗВО «Університет менеджменту освіти»
доктору педагогічних наук, професору
КРАВЧЕНКО Ганні Юріївни

ВІДГУК

офіційного опонента, доктора педагогічних наук, професора

БАХМАТ Наталії Валеріївни

на дисертаційне дослідження **СТЕШИЦ Ірини Вікторівни**

«Управління розвитком педагогічного партнерства вчителів в умовах методичної роботи початкової школи», подане до захисту в спеціалізовану вчену раду у Державному закладі вищої освіти «Університет менеджменту освіти» НАПН України на здобуття наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 01 «Освіта / Педагогіка» за спеціальністю 011 «Освітні, педагогічні науки»

Ступінь актуальності обраної теми. Актуальність дисертаційного дослідження І. В. Стешиц обумовлюється неперервним, динамічним удосконаленням й розширенням ідей і принципів педагогічного партнерства в сучасних закладах освіти, що має суттєво сприяти належним чином організованій методичній роботі, яка з початком освітньої реформи Нової української школи зазнала значної трансформації: видозмінилась роль методичної роботи в умовах об'єднаних територіальних громадах (ОТГ), а саме: для професійного зростання організований науково-методичний супровід, який допомагає створити диференційований акмеологічний освітній простір, в якому відбувається співпраця між рівноправними партнерами на принципах людиноцентризму, гуманізму, фасилітативності, індивідуалізації, неперервного професійного розвитку педагогічних працівників за індивідуальними освітніми траєкторіями; змінилась структура і функції методичної служби, форми науково-методичного супроводу професійного саморозвитку вчителів початкових класів в умовах реалізації Концепції Нової української школи, війни та повоєнного відновлення країни. Разом з тим інноваційними для методичної роботи авторка вказує пошук нових шляхів і форм управління розвитком педагогічного партнерства вчителів.

Аналіз наукової літератури та соціально-економічних запитів, вивчення нормативно-правової бази, сучасного стану задекларованої проблеми управління розвитком педагогічного партнерства вчителів початкових класів та впровадження в практику системи управлінських впливів на розвиток цієї компетентності дозволив дисертантці виявити низку протиріч між: сучасними дитиноцентричними тенденціями в освіті та недостатньою реалізованістю управлінських впливів на розвиток педагогічного партнерства вчителів початкових класів; необхідністю управління розвитком педагогічного партнерства вчителів початкових класів і невідповідністю суб'єктів управління до реалізації цього аспекту їхньої діяльності; актуальністю переходу до нового рівня відносин в освітньому середовищі та недостатнім рівнем забезпечення необхідних для цього організаційно-педагогічних умов. Означені суперечності підкреслили актуальність обраної теми дослідження І. В. Стешиц.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Дисертаційне дослідження було проведено відповідно до узгодженого плану науково-дослідної роботи Державного закладу вищої освіти «Університет менеджменту освіти» Національної академії педагогічних наук України. Це дослідження пов'язано із напрямом кафедри педагогіки, адміністрування та спеціальної освіти на тему: «Професійна мобільність учасників освітнього процесу в умовах реформування вищої освіти». Номер державної реєстрації: 0122U200923.

Тему дисертації затверджено Вченою радою ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України (протокол № 8 від 22.06.2022 р.) та узгоджена бюро Міжвідомчої ради з координації досліджень у галузі освіти, педагогіки і психології (протокол № 3 від 30.06.2022 р.).

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації. Дисертаційне дослідження включає анотації українською та англійською мовами, вступ, три розділи, висновки до кожного з них, загальні висновки, список використаних джерел із 230 найменувань (із них 16 – іноземною мовою) і 8 додатків. Загальний обсяг дисертації – 269 сторінок, з них 22 сторінки – анотації, 195 – основного тексту. Робота містить 5 таблиць та 12 рисунків.

У **Вступі** авторкою обґрунтовано актуальність вибору теми роботи, означено вимоги до фахової підготовки майбутніх учителів початкової школи із застосуванням цифрових технологій і показано зв'язок дисертації з відповідними науковими програмами та темами: дисертаційне дослідження було проведено відповідно до плану науково-дослідної роботи кафедри освітнього і соціокультурного менеджменту та соціальної роботи Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького в межах тематичного напрямку наукових досліджень «Менеджмент знань як інноваційна стратегія управління і прогнозування розвитку освіти в класичному університеті» (0116U003841)». Автором також визначено мету і завдання, сформульовано об'єкт і предмет; охарактеризовано комплекс методів.

У **першому розділі «Теоретичні основи управління розвитком педагогічного партнерства вчителів в умовах методичної роботи початкової школи»** авторкою уточнено явище педагогічного партнерства як психолого-педагогічної проблеми, розглянуто сутність та зміст управління розвитком педагогічного партнерства вчителів в умовах методичної роботи початкової школи та здійснено аналіз стану управління розвитком педагогічного партнерства вчителів в умовах методичної роботи початкової школи.

На основі дослідження сутності педагогічного партнерства розроблено авторську модель педагогічного партнерства з урахуванням його різнорівневої чотирьохсуб'єктності, де основними суб'єктами освітнього процесу є управлінці в сфері освіти – вчителі – учні – батьки. Розкрито її компонентний склад та зв'язки між ними (в єдності її складових) через такі структурні елементи педагогічного партнерства: *мотив* педагогічного партнерства – внутрішня спонука, що стимулює вчителя до рівноправного, добровільного та відповідального партнерства; *мета* педагогічного партнерства – розвиток особистості учня як суб'єкта життя, навчання, професійного зростання; *зміст* педагогічного

партнерства – створення особистісної, індивідуальної траєкторії розвитку особистості, акцентуючи на демократичному та гуманному ставленні, на забезпечення прав учнів на свободу вибору, гідність, повагу, право бути самим собою; *способи* педагогічного партнерства – перехід від консервативного, монологічного, насильницького типу спілкування, феноменологія якого представлена маніпулятивним стилем (вимоги та заборони, критика та похвала, покарання та заохочення, нотації та моралі), – до захоплюючого діалогічного, новаторського між вчителем, учнями та батьками; завдяки *засобам* педагогічного партнерства вчитель може допомогти учням зайняти активну освітньо-виховну діяльність, залучити їх до процесів творення самих себе, а розрізняють різні види засобів, серед яких: особистість вчителя, матеріальні та технічні засоби, організація освітнього середовища та організаційні форми та самі відносини між вчителем і учнями, вчителем і батьками, відносини в педагогічному та учнівському колективах; *результат* партнерства – прояв ініціативності, відповідальності, свідомості та творчості учня.

Важливим аспектом роботи є розроблення та апробація полісуб'єктної різнорівневої моделі педагогічного партнерства, яка описана І. В. Стешиц на різних рівнях її представленості: індивідуальному, колективному і суспільному (через спільноти). Зокрема: перший суб'єкт – управлінці в сфері освіти представлені на заявлених рівнях таким чином: на особистісному рівні – директор закладу освіти; на колективному рівні – адміністрація закладу (заступники директора закладу освіти з навчальної, наукової, виховної, господарської діяльності); на суспільному рівні – керівні органи освіти (управління/відділ освіти). Другий суб'єкт – вчителі представлені так: особистість вчителя; педагогічний колектив, асистенти вчителя, залучені фахівці; професійні спільноти вчителів, методичні/творчі об'єднання/спільноти. Третій суб'єкт – учні, які представлені у полісуб'єктній різнорівневій моделі педагогічного партнерства наступним чином: особистість учня; колектив класу; учнівське самоврядування закладу освіти. Четвертий суб'єкт педагогічного партнерства – батьки: батьки, опікуни або піклувальники; батьківський комітет, колектив; батьківські спільноти/об'єднання. Таким чином, така різнорівнева суб'єктність педагогічного партнерства сприяє повнішому його усвідомленню та допомагає керувати його розвитком у закладі освіти.

У розділі також розроблено та апробовано авторську методику діагностики стану управління розвитком педагогічного партнерства вчителів в умовах методичної роботи початкової школи. Після обробки емпіричних даних і бесід з респондентами авторка дійшла висновку, що для ефективного впровадження педагогічного партнерства у роботі вчителів початкової школи заважають: перевтома, проблеми у роботі з батьками та поодинокі відповіді про проблеми у роботі з учнями та адміністрацією, що налаштовує на створення умов для підтримки психологічного благополуччя, безпроблемного спілкування батьками, учнями та адміністрацією. Виявлені проблеми збігаються із чотирьохсуб'єктністю педагогічного партнерства: проблема перевтоми – відповідає вектору особистості вчителя; труднощі у роботі з батьками – відповідає вектору батьки учнів; відповіді щодо труднощів і непорозуміння з адміністрацією – відповідає вектору управлінці в сфері освіти і виявлені проблеми з учнями – вектору учні.

Результати дослідження за першим розділом подані в семи публікаціях авторки.

У другому розділі «Система управлінських впливів на розвиток педагогічного партнерства вчителів в умовах методичної роботи початкової школи» І. В. Стешиц розкрила організаційно-педагогічні умови управління розвитком педагогічного партнерства вчителів в умовах методичної роботи початкової школи та уточнила рівні розвитку педагогічного партнерства вчителів в умовах методичної роботи початкової школи. На забезпечення налагодження, підтримання та удосконалення взаємин між основними суб'єктами освітнього процесу в умовах методичної роботи ПШ І. В. Стешиц виділено такі організаційно-педагогічні умови: поетапність управлінських впливів, випереджальний характер управлінських впливів задля усунення проблем в реалізації педагогічного партнерства, поєднання індивідуального та колективного характеру або різнорівневе управління. У результаті наукового пошуку теоретично обґрунтовано критерії (суб'єкт-суб'єктна взаємодія з учнями, залучення батьків на засадах партнерства, командна робота у колективі, взаємодія з управлінцями в сфері освіти), сформовано показники рівня розвитку педагогічного партнерства вчителів в умовах методичної роботи ПШ схарактеризовано рівні розвитку педагогічного партнерства вчителів ПШ (низький, середній, достатній, високий). Це дає можливість відслідковувати ефективність реалізації системи управлінських впливів на розвиток педагогічного партнерства вчителів в умовах методичної роботи ПШ.

На забезпечення окреслених педагогічних умов у роботі І. В. Стешиц розроблено та обґрунтовано систему управлінських впливів на розвиток педагогічного партнерства вчителів в умовах методичної роботи початкової школи, яка втілюється у закладах освіти в єдності складників поетапності, антипроблемності та різнорівневості. Слід зауважити, що під системою управлінських впливів на розвиток педагогічного партнерства дослідниця пропонує розуміти сукупність цілеспрямованих, організованих управлінських дій, що комплексно забезпечують підвищення рівня педагогічного партнерства вчителів в закладах освіти. Відповідно до авторського бачення:

Перший складник системи управлінських впливів передбачає здійснення таких її етапів, які розроблені згідно з загальноприйнятими функціями управління: інформаційно-аналітичний, мотиваційно-цільовий, планово-прогностичний, організаційно-виконавський, контрольно-регулятивний, що забезпечують реалізацію поетапності педагогічних впливів як першої умови.

Другий важливий складник системи управлінських впливів – комплекс управлінських заходів на попередження та усунення виявлених проблем або антипроблемність, що допомагає повністю реалізувати чотирьохвекторність системи педагогічного партнерства, а саме: перевтома та перенавантаження вчителів (вектор вчителі), попередження багатьох проблем та конфліктних ситуацій з батьками (вектор батьки), учнями (вектор учні), адміністрацією (вектор управлінці у сфері освіти). У другому складнику розроблено і описано залучення батьків до плідної співпраці через проходження певних етапів, а саме: перший етап – діагностичний, другий етап – стратегічний, третій етап – концептуальний, четвертий етап – діяльнісний (в якому представлені різні форми

співпраці з батьками за групами: наочно-інформаційні або наочно-письмові, колективні або групові, індивідуальні), п'ятий етап – аналітичний.

Третій важливий складник системи управлінських впливів – поєднання індивідуального та колективного характеру або різнорівневе управління. Саме цей складник забезпечує реалізацію різнорівневості системи педагогічного партнерства на різних рівнях її представленості: індивідуальному, колективному і суспільному (через спільноти).

Дослідницею доведено, що всі складники реалізації авторської системи управлінських впливів відповідають закономірностям розвитку педагогічного партнерства вчителів в умовах методичної роботи ПШ і як результат – забезпечення позитивної динаміки показників розвитку педагогічного партнерства вчителів ПШ, що сприяє формуванню позитивних змін у знаннях і переконаннях, практиці механізмів реалізації суб'єкт-суб'єктних відносин та впливає на покращення результатів співпраці між усіма учасниками освітнього процесу, а відтак стає ключовим чинником розвитку НУШ. Основний зміст розділу висвітлено в трьох публікаціях авторки.

У третьому розділі «Експериментальна перевірка ефективності системи управлінських впливів на розвиток педагогічного партнерства вчителів в умовах методичної роботи початкової школи» авторкою описано процес організації та методики проведення експерименту.

Показано, що педагогічний експеримент дослідження управління розвитку педагогічного партнерства вчителів в умовах методичної роботи початкової школи проводився в період семи років (2017–2023 рр.). Науково-експериментальна діяльність включала в себе комплексний експеримент, що поєднав у собі такі етапи, як *концептуально-пошуковий, констатувальний, формувальний, аналітико-узагальнюючий*. На *концептуально-пошуковому етапі* (2017–2021 рр.) було проаналізовано філософську, соціологічну, психолого-педагогічну літературу, нормативних документів з теми дослідження; проаналізовано чинну практику щодо впровадження педагогічного партнерства у закладах освіти, визначено його перспективність та значущість для вітчизняної освітньої системи; здійснено глибокий теоретичний аналіз вітчизняних та закордонних наукових досліджень й педагогічний досвід праць з теми дослідження, визначено структуру цілей та науковий шлях, який оптимізує послідовність експериментальних операцій та допоміжних дій для досягнення поставленої мети; обґрунтовано проблему дослідження, організаційне забезпечення; визначено категорійний апарат; розроблено програму та методику для проведення наукового пошуку; визначено критерії, показники та рівні дослідження; здійснено первинну систематизацію та узагальнення матеріалів досліджуваної проблеми. На *констатувальному етапі* (2021–2022 р.) визначились із базами проведення експерименту, було сформовано експериментальну групу (ЕГ) та контрольну групу (КГ) дослідження; вибрано інструментарій дослідження; визначено вихідний стан досліджуваної проблеми; систематизовано матеріал щодо визначення та обґрунтування педагогічних умов розвитку педагогічного партнерства вчителів в умовах методичної роботи ПШ, згідно яких прослідковувались експериментальні зміни. На *формувальному етапі* (2022–2023 рр.) проведено формувальний експеримент; здійснено роботу,

пов'язану із узагальненням результатів формувального етапу експерименту; було розроблено, теоретично обґрунтовано та експериментально перевірено систему управлінських впливів на розвиток педагогічного партнерства вчителів в умовах методичної роботи ПШ; визначено зміни у рівні розвитку педагогічного партнерства вчителів в умовах методичної роботи початкової школи; застосовано спостереження та фіксацію динаміки змін; здійснено якісний аналіз результатів.

У розділі також описано процес дослідження ефективності системи управлінських впливів на розвиток педагогічного партнерства вчителів в умовах методичної роботи початкової школи. Як показує І. В. Стешиц, перевірка ефективності впровадження системи управлінських впливів на розвиток педагогічного партнерства вчителів в умовах методичної роботи початкової школи проводилась за допомогою порівняльного методу дослідження. Цей метод передбачає порівняння результатів експериментальних і контрольних груп під час наукового дослідження. Доведено, що в експериментальній групі спостерігалась позитивна динаміка на всіх рівнях сформованості критеріїв розвитку педагогічного партнерства, що засвідчує ефективність упровадження системи управлінських впливів на розвиток педагогічного партнерства вчителів в умовах методичної роботи ПШ.

Виявлені дослідницею відмінності між рівнями сформованості критеріїв розвитку педагогічного партнерства, в розподілі вчителів експериментальної групи, порівняно з розподілом контрольної групи, дозволили їй прийти до висновку щодо ефективності та доцільності запропонованої системи управлінських впливів на розвиток педагогічного партнерства вчителів в умовах методичної роботи ПШ. Результати експериментальних досліджень відображено у двох авторських публікаціях.

Ґрунтуючись на отриманих результатах наукового експерименту та авторських напрацювання І. В. Стешиц запропоновано методичні рекомендації щодо управління розвитком педагогічного партнерства вчителів в умовах методичної роботи початкової школи.

У роботі І. В. Стешиц перевірка ефективності впровадження системи управлінських впливів на розвиток педагогічного партнерства вчителів в умовах методичної роботи початкової школи проводилась за допомогою порівняльного методу дослідження. Результати проведення експерименту дозволили зробити висновок про ефективність розробленої системи управлінських впливів на розвиток педагогічного партнерства вчителів в умовах методичної роботи початкової школи.

Достовірність та новизна отриманих результатів: *вперше визначено й теоретично обґрунтовано організаційно-педагогічні умови, що забезпечують налагодження, підтримання та удосконалення взаємин між основними суб'єктами освітнього процесу в умовах методичної роботи початкової школи, а саме: поетапність управлінських впливів, випереджальний характер управлінських впливів задля усунення проблем в реалізації педагогічного партнерства або антипроблемність, поєднання індивідуального та колективного характеру або різнорівневе управління; охарактеризовано рівні розвитку педагогічного партнерства вчителів в умовах методичної роботи початкової школи; теоретично*

обґрунтовано та розроблено систему управлінських впливів на реалізацію розвитку педагогічного партнерства вчителів в умовах методичної роботи початкової школи, яка втілюється у закладах освіти в єдності складників поетапності, антипроблемності і різнорівневості; *уточнено* зміст понять «педагогічне партнерство», «розвиток педагогічного партнерства»; запропоновано авторське визначення поняття «управління розвитком педагогічного партнерства вчителів в умовах методичної роботи початкової школи», «організаційно-педагогічні умови управління розвитком педагогічного партнерства вчителів в умовах методичної роботи початкової школи»; *розкрито* і представлено полісуб'єктну різнорівневу модель педагогічного партнерства; описано перелік якостей особистості вчителя згідно принципів педагогіки партнерства; *подальшого розвитку набули* зміст і сутність управління розвитком педагогічного партнерства вчителів в умовах методичної роботи закладу освіти в кризових умовах.

Повнота викладу в наукових публікаціях, відсутність порушення академічної доброчесності.

Основні теоретичні, експериментальні та прикладні результати дослідження були представлені у доповідях і повідомленнях на різноманітних науково-практичних конференціях різного рівня, зокрема:

1. Міжнародних:

1.1. XXIII-я Міжнародна науково-практична конференція «Сучасні аспекти модернізації науки: стан, проблеми, тенденції розвитку» (м. Дікірх (Люксембург) 07 серпня 2022 р.).

1.2. III Міжнародна науково-практична онлайн конференція «Школа синергії і духовності: нові виклики, тренди і можливості» (м. Київ, 7 жовтня 2022 р.).

1.3. XVII Міжнародна науково-практична конференція «Антикризовий розвиток соціальних та економічних процесів в умовах глобалізації» (м. Буча, 1 листопада 2022 р.).

1.4. XVIII Міжнародна науково-практична конференція «Антикризовий розвиток соціальних та економічних процесів в умовах глобалізації» (м. Буча, 17 травня 2023 р.).

1.5. Міжнародна науково-практична конференція «Початкова освіта в Україні: реалії та перспективи» (м. Буча, 22 листопада 2023 р.).

2. Українських:

2.1. III науково-практична конференція «Професійний розвиток в умовах цифровізації суспільства: сучасні тренди» (м. Київ, 10–11 листопада 2022 р.).

3. Результати дослідження обговорювались на семінарах:

3.1. Всеукраїнський науково-методичний семінар «Позиціонування закладів освіти на ринку освітніх послуг в умовах воєнного стану» (м. Київ, 24 листопада 2022 р.);

3.2. Всеукраїнський семінар-практикум «Реалізація педагогіки партнерства – ключ до конструктивної співпраці вчитель – учні – батьки» (м. Буча, 1 січня 2023 р.).

Основні положення та результати наукового дослідження відображено у 6 публікаціях, серед них: 4 статті у наукових фахових виданнях України з педагогічних наук, 1 стаття у науковому фаховому виданні України з психологічних наук та 1 стаття у зарубіжному виданні; 7 публікацій у збірниках

матеріалів науково-практичних конференцій.

Порушень академічної доброчесності в матеріалах дисертації та наукових публікаціях не виявлено. Дисертація перевірена за допомогою автоматизованої системи, яка підтвердила відсутність академічного плагіату.

Практичне значення і впровадження отриманих результатів дослідження. Практичне значення результатів дослідження полягає в тому, що в освітньому процесі закладів загальної середньої освіти може бути використана система управлінських впливів на розвиток педагогічного партнерства вчителів в умовах методичної роботи початкової школи; упроваджено авторський курс «Педагогіка партнерства» та розроблено до нього навчально-методичне забезпечення освітньої програми; створено семінари-практикуми для вчителів початкових класів та керівників ЗО на теми «Реалізація педагогіки партнерства – ключ до конструктивної співпраці вчитель – учні – батьки», «Принципи педагогічного партнерства в дії – ключ до конструктивної співпраці вчитель – учні – батьки»; методичні рекомендації щодо впровадження організаційно-педагогічних умов управління розвитком педагогічного партнерства вчителів в умовах методичної роботи початкової школи.

Результати дисертації можуть бути використані у практичній діяльності директорів ЗЗСО, заступників директорів; у системі підвищення педагогічної кваліфікації; у процесі професійної підготовки керівників закладів освіти у закладах післядипломної педагогічної освіти та закладах вищої освіти; у науковій діяльності аспірантів та здобувачів; в системі методичної роботи закладів освіти.

Упровадження результатів дослідження. Основні положення і результати дисертаційного дослідження запроваджено в управлінській діяльності закладів загальної середньої освіти: Бучанська загальноосвітня школа І–ІІІ ступенів № 1 Бучанської міської ради Київської області; Бучанська гімназія № 2 Бучанської міської ради Київської області; Бучанський ліцей № 3 Бучанської міської ради Київської області; Бучанський ліцей № 4 Бучанської міської ради Київської області; Бучанський ліцей № 5 Бучанської міської ради Київської області; Комунальний заклад «Блиставицький заклад загальної середньої освіти І–ІІІ ступенів» № 6 Бучанської міської ради Київської області; Луб'янська гімназія № 7 Бучанської міської ради Київської області; Комунальний заклад «Гаврилівський заклад загальної середньої освіти І–ІІІ ступенів» № 8 Бучанської міської ради Київської області; Бучанський ліцей № 9 Бучанської міської ради Київської області; Бучанська початкова школа № 11 Бучанської міської ради Київської області; Комунальний заклад «Бабинецький заклад загальної середньої освіти І–ІІІ ступенів № 13» Бучанської міської ради Київської області; Комунальний заклад «Синяківський хіміко-технологічний ліцей – заклад загальної середньої освіти І–ІІ ступенів № 15» Бучанської міської ради Київської області; Приватний ліцей «Академія мудрості» м. Буча Київської обл.; Приватне підприємство «Заклад освіти «Джерело мудрості» с. Парпурівці, Вінницька обл.; Приватний заклад «Християнська адвентистська гімназія «Оазис надії» м. Черкаси; Приватний заклад гімназія «Соломон» м. Чернівці; Приватна організація «Ліцей «Академіка А+» м. Кривий Ріг; Приватний навчально-виховний комплекс «Загальноосвітня школа І–ІІІ ступенів – дошкільний навчальний заклад «Досвітня зоря» м. Київ; Приватний ліцей «Живе слово»

Приватного підприємства «Лінгвістичний центр «Санбім» м. Львів; Приватний заклад «Білоцерківський ліцей «Перлина знань»; Ільницька приватна початкова школа «Джерело знань» Закарпатської обл.; Приватний заклад «Дніпровський ліцей «Стежинка мудрості».

Оцінка змісту та основних положень дисертації, її завершеності та відповідності встановленим вимогам. Оцінюючи дисертаційне дослідження І. В. Стешиц, можна зазначити, що достовірність та обґрунтованість наукових положень і висновків, сформульованих у дисертації, забезпечується логікою та структурованістю викладеного матеріалу, різноманітністю опрацьованої здобувачкою джерельної бази та використанням результатів педагогічного дослідження.

Аналіз дисертаційної роботи дозволяє дійти висновку, що дисертантка на високому рівні володіє методами планування й проведення наукового дослідження в цілому та експерименту, узагальнення й аналізу отриманих результатів. Ідеї і висновки, що становлять сутність дисертації, сформульовано нею самостійно.

Кількість та повнота висвітлення положень наукового дисертаційного дослідження у наукових публікаціях І. В. Стешиц за темою дисертації відповідає чинним вимогам.

Дискусійні положення та зауваження щодо змісту дисертації.

У цілому позитивно оцінюючи дисертаційну роботу І. В. Стешиц, необхідно висловити певні критичні судження:

1. Обґрунтовуючи актуальність проблеми дисертаційного дослідження, авторка виокремлює протиріччя, відповідно в роботі, за нашим баченням є потреба зробити наголос на тому, які вирішено нею в цьому дослідженні.

2. У висновках авторка зазначає, що «розроблена та апробована авторська методика діагностики стану управління розвитком педагогічного партнерства вчителів в умовах методичної роботи початкової школи». Однак серед поставлених завдань така позиція відсутня, бажано було б її окреслити і у змісті роботи та відобразити в науковій новизні.

3. Завданню «розробити та експериментально перевірити ефективність системи управлінських впливів на розвиток педагогічного партнерства вчителів в умовах методичної роботи початкової школи», за нашим баченням має передувати завдання «розробити систему управлінських впливів на розвиток педагогічного партнерства вчителів в умовах методичної роботи початкової школи», а далі «експериментально перевірити ефективність».

4. У роботі не акцентовано увагу на використанні цифрових технологій та впливу цифровізації на розвиток педагогічного партнерства вчителів в умовах методичної роботи початкової школи.

5. На стор. 142 авторка зазначає, що «у наших дослідженнях ми розглянули питання взаємодії вчитель-батьки у системі методичної роботи на досвіді зарубіжних країн, таких як Фінляндії та Канади». Однак, за нашим баченням, робота більш збагатилась за умови аналітичного огляду досвіду вирішення окресленої в роботі проблеми в інших країнах, наприклад, Польщі.

6. Робота містить деякі граматичні та стилістичні огріхи.

Загальний висновок. Означені зауваження і побажання в цілому стосуються дискусійних питань, що не впливають на загальний високий науковий рівень дисертації та не піддають сумніву основні наукові результати, отримані дисертанткою.

Аналіз дисертаційної роботи дисертантки дає підстави зробити загальний висновок, що дисертаційне дослідження СТЕШИЦ Ірини Вікторівни «Управління розвитком педагогічного партнерства вчителів в умовах методичної роботи початкової школи», подане на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 011 – Освітні, педагогічні науки, є завершеною, цілісною науковою кваліфікаційною роботою, яка має наукову новизну, теоретичне та практичне значення, відповідає чинним вимогам, зокрема є завершеним самостійним науковим дослідженням і відповідає «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 і може бути рекомендована до захисту на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 01 «Освіта/Педагогіка» за спеціальністю 011 «Освітні, педагогічні науки»,

Офіційний опонент:

доктор педагогічних наук, професор,
завідувач кафедри теорії та методик
початкової освіти Кам'янець-Подільського
національного університету імені Івана Огієнка

Наталія БАХМАТ

